

V Evropski hiši v Celovcu je bila prejšnji teden diskusija o tem, kdaj in na kakšen način bo Slovenija lahko postala članica Evropske unije.

Diskutirali so avstrijski poslanec v EU Hannes Swoboda, graški občinski odbornik Karl-Heinz Herper, Peter Kaiser, Miro Polzer in generalni konzul Jože Jeraj. Diskusija je bila pravzaprav nadaljevanje avstrijskega obiska v Sloveniji, kjer so potekali na to temo uradni pogovori.

Diskutanti so si bili edini, da je pristop Slovenije k EU neobhodno potreben, govorili pa so še o tem, ali sta slovenska zakonodaja in finančni položaj prilagojena zahtevam EU. Zanimiv je bil prispevek gen. konzula Jeraja, ki je postregel s konkretnimi podatki in med drugimi dejal, da bo npr. pravni sistem reformiran do leta 2001, da je v Sloveniji manj brezposelnih kot je to povprečje v državah EU, prebivalstvo je po mnenjskih raziskavah v veliki večini za pristop, poleg drugega pa da ima Slovenija odločilen geopolitičen položaj v Evropi. Medtem ko je načrtovana letnica pristopa v Sloveniji tam okoli leta 2002, pa so Avstrijci govorili o letih 2006 ali celo 2008. Misel, ki se je utrnila marsikomu v

dvorani, pa je na glas ni izrekel nihče, je bila: kako pa bo, če bodo olimpijske igre resnično prišle na stičišče treh dežel. Kako je mogoče projekt »senza confini – brez meja« speljati ob strogo zaprtih mejah?

Žal je diskusijo, ki jo je suvereno vodil novinar »Standarda« Samo Kobenter, nekaj razgretih glav speljalo v dokaj neresne vode – že spet so bili na vrsti »prastrahovi«, pa nevarnost jedrske elektrarne Krško, pa nemška manjšina v Sloveniji in podobno. Ne gre za to, da bi se o tem ne smelo govoriti, a zmanjkalo je časa in na koncu tudi interesa, da bi se navzoči spraševali o spremenjenih gospodarskih, ekoloških, pa tudi družbeno-kulturnih pogojih v razširjeni Evropski uniji. Vendar to ni krivda prireditelja.

S. W.

Sosvet pragmatično za podporo društvom

V PARADOKSNI situaciji, da stari sosvet pravzaprav ni več v funkciji, novega pa zaradi zamude na Dunaju pri formalnem postopku še ni, je bila pretekli petek, 17. aprila, na sedežu koroške deželne vlade seja sosveta za Slovence. Razen Narodnega sveta, ki je bojkot seje že vnaprej najavil, in zastopnika Cerkev, ki se je opravičil, so se seje udeležili vsi ostali dejavniki, med njimi tudi pliberški župan in zastopnik ljudske stranke v sosvetu mag. Raimund Grilc. Navzoča je bila tudi za manjšine pristojna uradnica pri zveznem kanclerstvu dr. Christa Achleitner.

Uvodoma je predsednik sosveta dr. Marjan Sturm navzoče informiral o vzrokih paradoksnih situacijah: zvezna vlada je zaradi včlanjenja štajerskih Slovencev pravočasno sprejela sklep o zvišanju števila članov sosveta s 16 na 18, a pristojni glavni odbor parlamenta tega sklepa še ni potrdil. In brez njegovega soglasja je odlok o zvišanju brezpredmeten.

Ker pa je sosvet posvetovalni organ zveznega kanclerja in ima ta vsak čas možnost, da si izbere svetovne kroge, je seja starega sosveta kljub izteklemu roku legitimna. Tudi proračun za leto 1998 še ni sprejet, kar seveda ni v smislu delovanja društev. Zato je bilo treba poiskati pot iz zagate, in predvsem temu je bila namenjena seja sosveta, nikakor pa ne razpravi o njegovem sestavu oz. političnem težišču.

Doslejšnja praksa razdeljevanja denarnih sredstev sosveta je ta: člani sosveta sprejmejo in potrdijo razdelilni predlog, ki

so ga slovenske osrednje organizacije poprej med seboj uskladile. Tega sklepa se potem urad zveznega kanclerstva drži. Slovenske osrednje organizacije trenutno še koordinirajo stališča. Sosvet je zato v petek sprejel pragmatično rešitev, da bo na naslednji seji, ki naj bi bila v maju, potrdil usklajeni predlog o razdelitvi denarja, ki ga bojo takrat predložile slovenske osrednje organizacije. Hkrati sosvet pismeno poziva glavni odbor parlamenta,

naj končno sprejme odlok o razširitvi sosveta.

V zadevi otroških vrtcev bo sosvet v pogovorih s predstavniki dežele, deželnozbornih strank, z župani ter s predstavniki občinskih frakcij skušal najti za vse znosno rešitev. Sturm je v tej zvezi poudaril, da bo za dvojnovečje vrtce treba izdelati potrebne strokovne koncepte.

Vsi člani so posebej poudarili, da je sosvet kot pogovorni in posvetovalni organ neobhodno potreben.

Strojni krožek v Podjuni je imel občni zbor, na katerem so z zadovoljstvom zabeležili rastoči pomen in uspeh te kmečke samopomoči. Na sliki se vam predstavlja vodstvo s predsednikom Markom Trampuschem, poročilo pa preberite na strani 4.

ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

obvešča, da bo

v soboto, 9. 5. 1998, s pričetkom ob 14. uri

izredni občni zbor

v hali 5 (Messezentrum, dvorana 1) vhod iz St. Ruprecht StraÙe

DNEVNI RED:

1. ugotovitev sklepčnosti in pozdrav častnih gostov
  2. izvolitev zapisnikarja in dveh overiteljev
  3. poročilo predsednika dr. Marjana Sturma
  4. razprava o poročilu predsednika
  5. poročilo predsednika nadzornega odbora dr. Lipija Ogris-Martiča
  6. razrešnica staremu odboru
  7. volitve
  8. pozdravne besede gostov
  9. predstavitev akcijskega programa za naslednje obdobje
  10. sprejetje resolucij
  11. sprememba statuta
  12. slučajnosti in zaključek občnega zbora
- Na osnovi predlogov včlanjenih organizacij bodo delegati in delegatke prejeli izkaznico, ki po pravilih ZSO niso prenosljive na druge osebe.

Poziv!

Zveza slovenskih organizacij, Slovenska prosvetna zveza, Zveza slovenskih žena, Zveza koroških partizanov in in prijateljev protifašističnega odpora ter Slovenski vestnik

pozivajo na zbiralno akcijo za prizadete v Posočju.

Denarne prispevke lahko nakazete na Posojilnico-Bank Borovlje, BLZ 39102 kto. štev. 33032004 s pripisom »Pomoč Posočju« Zbrani denar bomo predali neposredno najbolj prizadetim.

Izkažite vašo solidarnost!
Hvala!

MLADINSKI DOM
v Celovcu
vabi na premiero

*Ljubezem po ...
Die Liebe nach ...*

Teksti stanovalcev
Mladinskega doma
iz šestih držav
Tekste Ericha Fromma bere
Marijan Hinteregger

v torek,
28. aprila 1998, ob 20. uri
v Mladinskem domu, Celovec,
Mischallee 4
Prisrčno vabljeni!

Tako dolgočasno, kakor je potekal volilni boj, so se predsedniške volitve tudi iztekle. Vlada-joči predsednik Thomas Klestil je kljub načetemu zdravju in družinskim problemom, ki so ga stali kar precej simpatij v konzervativnem taboru ljudske stranke (ta ga je kandidirala pred njegovo prvo izvolitvijo), dosegel zavidljiv uspeh. Osvojil je nad 60 odstotkov glasov. vsi drugi kandidati skupaj niso mogli izsiliti niti drugega kroga volitev.

Vzrok temu prav gotovo ni Klestilova prevelika priljubljenost niti kakovost v reševanju političnih problemov. Tu je ravnal tako kakor njegovi predhodniki: reprezentativno in v bistvu nepolitično. Dal je vsakemu svoje, nobeni stranki se ni hotel zameriti. Dvoril je Haiderju, izkazal spoštovanje Klimi ter Schüsslu pomagal v njegovih zunanjepolitičnih prizadevanjih, posebno na področju EU ter v vprašanju pristopa Avstrije k NATO, kjer je popolnoma podprl trmasto vojaško logiko ljudske stranke.

Tako je postal kandidat treh strank: ljudske stranke – konzervativnim krogom navkljub, socialdemokratskega vrha – nedvomno proti volji tako imenovane »baze«, ki bi si želela lastnega kandidata (to dokazuje izid volitev na Dunaju, kjer je Klestil dosegel s 50 odstotki najslabši rezultat v vsej Avstriji), in končno tudi svobodnjaške stranke, saj se je njen vodja teden dni pred vo-

KOMENTAR

Dr. Franci Zwitter

litvami izrekel za podporo Klestilu. S tem se je možnost ostalih kandidatov skrčila praktično na ničlo.

Edinole Heide Schmidt, predsednica Liberalnega foruma, je z doslednim programom vsaj v prvi fazi volilnega boja zbudila nase v naprednejših krogih tudi izven LiF, da bi postala resna tekmiča Klestilu. S prepričljivo napovedjo, da bi kot predsednica v nobenem primeru ne poverila Haiderja s sestavo vlade, pa četudi bi njegova stranka postala najmočnejša v parlamentu, je nagovorila številne volilke in volilce. Ti volilci so od Klestila pričakovali

Predsedniške volitve so mimo

jasno izpoved, ki pa je niso dočakali. Nasprotno: da bi si zagotovil glasove svobodnjakov, je Klestil proti koncu volilnega boja še okrepljen in dvorjen Haiderju. Tudi druge družbenopolitične teme, ki jih je Schmidtova zastopala v volilnem boju (enakopravnost homoseksualcev in obrobni skupin, ostro ločitev cerkve od države ipd.), so ji zagotovile številne simpatije.

Njene možnosti pa so se hipoma zreducirale z nastopom druge kandidatke, gradiščanske superintendentke Gertrude Knoll, ki se je dala prepričati šest tednov pred volitvami, da je kandidirala. Če bi ne bil prepričan o njeni poštenosti, bi jo označil za iznajdbo Haiderja. S svojim nastopom je namreč razcepila napredno-liberalni

tabor in ga dokončno onesposobila. Njena »politika čustev« je sicer morda simpatična, a gotovo ne učinkovita. Kritika kapitalizma pod geslom »delo pred kapitalom« (ki ga poznamo že od papeža navzdol) je očarala tudi številne socialdemokrate, a je kljub temu plakativna in neizpovedna. Skratka, njena kandidatura je bila – zavestno ali ne – kontraproduktivna za združeno opozicionalno gibanje proti Klestilu.

Vse kaže, da se nastop Knollove ne bo omejil na enkratni poskus osvojitve dunajskega dvora. Lahko si jo predstavljamo kot predsednico kake nove ženske stranke ali pa kot predstavnico Zelenih. Kronen Zeitung ji je že izka-

zala svoje simpatije. To pomeni, da gre časopisu za razcepitev zelenega gibanja v levi tabor (ki ga »preklinja«) in v časopisu simpatični »evangeljski« oz. »biblijski« tabor.

Medtem ko je gradbenik Lugner ribaril v svobodnjaških vodah in se morda ponudil Haiderju kot »njegov človek« na Dunaju (znano je, da Haider s trenutnim dunajskim vodstvom svoje stranke ni preveč srečen), je Nowakov nastop ostal skoraj neopazen.

Obdobje Klestila se bo torej podaljšalo za šest let, kar seveda ni presenetilo nikogar. Na obzorju pa se rišejo konture novih političnih struktur, ki so še dokaj nejasne, ki pa bodo verjetno trd oreh zlasti za politična gibanja levo od socialdemokratov.

Manjšinski dnevniki v Evropi

PREJŠNJI teden je potekalo v Trstu tridnevno evropsko srečanje dnevnikov v manjšinskih jezikih, ki je bilo sicer koncipirano v prvi vrsti za države Evropske unije, a so bili presentni tudi nekateri drugi, tako npr. kosovsko-albanska dnevnik »Rilindja« in »Bota sot« ali pa »Estonija«, dnevnik ruske manjšine v tej baltski državi.

Mednarodno sodelovanje novinarjev in medijev je danes, v tako imenovani »medijski dobi«, nekaj samoumevnega. Bilo bi samo logično, če bi tudi manjšinski mediji tesno sodelovali preko državnih meja, saj so interesi podobni in je podobna tudi publika. Vendar smo od tega še precej oddaljeni.

Edino združenje na manjšinsko-medijskem področju je zveza manjšinskih uredništev pri javnopравниh radiotelevizijah v Evropi, pri vseh drugih medijih sta sodelovanje in izmenjava izkušenj odvisna od angažmaja posameznikov.

Da bi se to stanje izboljšalo, so se v Trstu zbrali predstavniki 32 dnevnikov v manjšinskih jezikih. Za organizacijo prireditve je bil odgovoren Bojan Brezigar, odgovorni urednik Primorskega dnevnika in predsednik evropske organizacije za manj razširjene jezike (EBLUL).

Pri srečanju so prišle do izraza zelo različne dimenzije medijskega dela jezikovnih manjšin (sploh pa v primerjavi s Koroško, kjer noben slovenski časopis ne bi mogel preživeti brez podpore iz Slovenije, da o dnevniku sploh ne govorim).

Že ob prvem pogledu na listo udeležencev pade v oči, da prihaja polovica vseh iz dveh držav: Finske in Španije, iz vsake po devet dnevnikov.

Kar se tiče Španije, je stvar jasna: sedem časopisov izhaja v katalonskem jeziku v provinci, kjer so Katalonci (večmilijonski) večinski narod in potemtakem tudi pri njihovih dnevnikih težko govorimo o manjšinskih časopisih, saj so v resnici vodilni v tisti regiji. »El Periódico de Catalunya« npr. ima naklado 228.000 izvodov in doseže dnevno skoraj milijon bralcev (nastavljenih ima 400 oseb, od tega 185 novinarjev).

V podobno kategorijo spada tudi južnotirolski dnevnik »Dolomiten« katerega glavni urednik Toni Ebner lahko mirne vesti trdi, da je ponosen, da je glavni urednik provinčnega časopisa (z 221.000 bralci).

Drugače je to s Finsko oz. s tamkajšnjimi švedskimi dnevniki. Čeprav šteje švedska manjšina na Finskem »samo« približno 300.000 pripadnikov, si lahko privoščijo devet lastnih dnevnikov po vsej državi (Švedci na Finskem niso obmejna manjšina, temveč so razkropljeni po vsej državi).

To je mogoče po eni strani zaradi dolge časopisne tradicije na Finskem, saj je tam tudi sicer največja gostota dnevnikov v celi Evropi. In ti dnevniki so povprečno stari nad sto let (»Abo Underrätelser« izhaja že od leta 1824).

Drugi dejavnik, ki je pomemben, pa je finančna podlaga. Razen najmlajšega dnevnika »Nya Aland« so vsi last treh kulturnih fondacij, ki jih vzdržujejo.

Skoraj izključno z javnimi podporami se financirajo »Serbske Nowiny«, dnevnik Lužiških Srbov. Tam je financiranje manjšine urejeno s fundacijami, ki jo nosijo deželi Sachsen in Brandenburg ter zvezna republika. Vendar se po besedah glavnega urednika Benedikta Dyrlicha krha tudi že ta baza, saj meni zveza, da je vprašanje Lužiških Srbov notranjepolitična zadeva in s tem stvar dežel (drugače kot vprašanje danske manjšine, ki se obravnava kot zunanjepolitična tema). Zato je zveza napovedala svoj izstop iz fundacije, pri čemer bo že naslednje leto skrajšala svoj prispevek za milijon nemških mark. To bi pomenilo po vsej verjetnosti likvidacijo dnevnika ali pa profesionalnega gledališča.

Na koncu naj omenim kot posebnost še južnotirolski dnevnik »Die neue Südtiroler Tageszeitung«, ki je dvojezičen, nemško-ladinski. Je sicer še nekaj drugih časopisov, ki izhajajo v dveh jezikih (predvsem v Španiji), a v dveh ločenih izdajah. Res dvojezičnega dnevnika pa sicer ni nobenega.

Jozi Wutte

Ponedeljkov občni zbor Zveze Bank, osrednje slovenske koroške zadružne in gospodarske ustanove, je bil docela v znamenju izzivov časa, reorganizacije in posodobitve podjetnih struktur in poslovanja ter iskanja novih partnerjev in trgov. Čas mirnega življenja je tudi za Zvezo Bank mimo, v evropskih merilih ji piha oster veter v obraz. In tem klimatskim spremembam se hoče Zveza Bank prilagoditi, da bo obstala kot gospodarski subjekt in ohranila svojo slovenskokoroško identiteto.

Predsednik upravnega odbora Wili Moschitz je v svojem načelnem govoru poudaril, da posodabljanje poslovnih struktur Zveze ne more iti na račun osebja, ampak da je z vizijami, novimi strategijami in aktiviranjem personalnih resursov, predvsem pa s kapitalno ojačitvijo zavoda preko novih partnerjev in z novimi tržišči treba najti odgovore na izziv časa. Da odpuščanje personala ni rešitev, je potrdil tudi Raiffeisnov revizor Hans Peter Spanberg, ki je dejal, da ustanova za poslovanje potrebuje določeno število sodelavcev.

Sicer pa je Zvezi Bank po lanskem škodi v oddelku vred-

OBČNI ZVEZE BANK

Strokovno in ofenzivno spoprijemanje z izzivi časa

Trije poslovodje – Jörg Crailsheim, Joza Habernik in Drago Pörtsch Foto: SV

nostnih papirjev izstavil neomejeno zaupnico, posebej je naglasil potrebo po novih »loviščih« banke. Po poročilu predsednika nadzornega odbora Fridlana Kapuna je občni zbor soglasno izrekel zaupnico in potrdil letni proračun za leto 1997.

V preteklem letu je Zveza Bank dosegla bilančno vsoto

3,1 milijarde šilingov, pri čemer je, tako poslovodja Habernik, iz svojih sredstev pomagala pokriti izgube pri nekdanji Posojilnici Celovec ter nekatere druge večje izgubne zalogaje. Ta več kot stot milijonska vsota pa je manjkala pri kreditiranju. Kljub temu stoji Zveza Bank dobro in se okrepljeno, med drugim z

dotatnim poslovodjem, pripravljala na nove naloge, kot so to iskanje novih partnerjev in novih poslovnih področij.

Poročilo o stanju tekočega poslovnega leta je dal novi, tretji poslovodja Jörg Crailsheim. Štiridesetletni Dunajčan, ki je za to mesto bil izbran na podlagi kriterijev personalne firme Hill, je svoje poročilo začel v brezhibni slovenščini in s tem potrdil, da bo na prihodnjem občnem zboru poročal izključno slovensko.

Crailsheim, ki je pristojen tudi za personal, je predstavil interne priprave na nove naloge, med drugim izobrazba in nagrajevanje sodelavcev, nove ponudbe kot so to zavarovalni-

ce, mednarodni posli, ponujanje vrednostnih papirjev in podobno. Sem sodi tudi okrepljena kontrola. Ker je zaradi poklicne obremenjenosti odstopil član upravnega odbora dr. Jani Oswald, je bil namesto njega izvoljen mag. Marjan Gallob, v n adzorni odbor pa sta naknadno bila izvoljena Hanzi Ottowitz in Janez Buchwald.

Občni zbor so pozdravili tudi generalni konzul RS Jože Jeraj, predsedniki ZSO, NSKS in EL, Marjan Sturm, Nanti Olip in Andrej Wakounig, zastopnika Zadružne zveze Slovenije in Zadružne kmečke banke ter predsednik Slovenske gospodarske zveze Matevž Grilc. ■

Urejata
 Mirko Messner
 in Joži Wutte

**OSNUTEK
 ZA TEŽIŠČNI
 AKCIJSKI
 PROGRAM**

Zadnjič smo objavili prvi del osnutka za težiščni akcijski program ZSO, ki bo predložen izrednemu občnemu zboru 9. maja. Vseboval je tematski krog izobraževanja, razdeljenega na področja predšolske vzgoje, dviganja kakovosti dvojezičnega pouka v obveznem šolstvu, strokovnega šolstva in univerz; današnji drugi del osnutka se ukvarja z mediji. Medijska oskrba in pa izobraževanje, menijo avtorji osnutka, sta ključni točki nadaljnega razvoja jezika in kulture slovenskega prebivalstva na Koroškem; zato naj bo njuno mesto v akcijskem programu ZSO – ki je v celoti seveda širši – čisto spredaj.

**DRUGI KROG
 RAZPRAVE**

Po sili razmer oz. časa, ki nas še loči od 9. maja, bo krajši; v tej številki objavljamo dva prispevka; priložnost za objavo dodatnih imamo samo še v naslednji številki.

**PONOVO
 O ČLANSTVU**

V prejšnji številki smo na tem kraju že opozorjali na časovne roke glede individualnega pristopanja ZSO. Da bo sedelo, ponavljamo:

Izvršni odbor ZSO prosi vse tiste, ki imajo namen pristopiti kot individualni član Zvezi slovenskih organizacij, ki pa pristopne izjave še niso oddali, naj to nemudoma storijo. Individualno članstvo postane veljavno šele potem, ko ga je upravni odbor ZSO registriral in ga ni zavrnil. Šele na osnovi take registracije lahko novi član prejme – če to želi in če ni delegiran/a od ene izmed včlanjenih organizacij – vstopnico za občni zbor.

Zadnja priložnost za registracijo novih pristopnih izjav pred letošnjim izrednim občnim zborom je sredo, 6. maj 1998. Pristopne izjave, ki do tega dne ne bodo dosepele na celovški naslov ZSO (Tarviser Straže 16), se bodo upoštevale šele na seji novega upravnega odbora, ki ga bo izvolil izredni občni zbor 9. maja 1998.

Delovna težišča ZSO za naslednje poslovno obdobje

Osnutek za izredni občni zbor 9. maja 1998

2) MEDIJI
a) Časopisi

V vprašanju podpore manjšinskim medijem je Avstrija dosti bolj restriktivna kot so mnoge druge evropske države. Dejansko brez podpor iz Slovenije danes noben slovenski časopis na Koroškem ne more obstajati. Vzrok temu je zakon o podpisiranju tiskovin, ki je prirojen velikim časopisom, zanemarja pa majhne. Zato se ZSO zavzema za spremembo tega zakona.

Konkretno:

- Po zgledu Švice naj se uvede finančna podpora za nemško pisane regionalne časopise, ki namenijo del časopisa manjšinskim jezikom (posebna finančna podpora za strani, ki so tiskane v manjšinskih jezikih).
- Uredi naj se posebna podpora za manjšinske časopise, ki mora biti bistveno višja, kot so sedanje dotacije.

- ZSO bo pozvala avstrijski parlament, da končno ratificira Evropsko čarto o zaščiti regionalnih in manjšinskih jezikov ter da na podlagi čarte in Okvirne konvencije Sveta Evrope (ki jo je že ratificiral) izdela zakonske podlage, ki bodo omogočale obstoj manjšinskih in dvojezičnih časopisov.

b) Radio

Elektronski mediji so v današnjem času za funkcionalnost regionalnega jezika izrednega pomena. S tem je mišljen v prvi vrsti radio, torej medij, katerega pomen se navadno podcenjuje. Predvsem glede širitve besednega zaklada (ne samo za otroke in mladince) ima radio nenadomestljivo vlogo. Zato je za preživetje in za razvoj manjšinskega jezika prav celodnevni radio zelo pomemben. Temu bo veljala skrb ZSO.

Konkretno:

- Slej ko prej je glavna zahteva ZSO usmerjena v celodnevni javnopравни radijski program. Tega ne more nadomestiti nobena privatna iniciativa.
- Z dodelitvijo radijske licence dvojezični družbi AGORA/KOROTAN pa je na razpolo-

go dodatna možnost, ki jo ZSO po svojih močeh podpira. To pomeni, da ji ZSO pomaga pri pogajanjih z deželnimi in državnimi oblastmi ter z avstrijsko radiotelevizijo, da bo zagotovljena finančna podlaga, ki bo omogočala jeseni začetek oddajanja.

Joži Wutte

Zveza slovenskih organizacij se je za izredni občni zbor odločila zaradi finančnega izsiljevanja s strani Slovenije. Hkrati pa poteka tudi proces reorganizacije struktur in pa novega političnega pozicioniranja. V tem kontekstu hočem postaviti pet tez o tem, kje osebno vidim smisel in pomen ZSO:

1. ZSO je osrednja organizacija koroških Slovencev. Zavestno ne pišem, da je ena izmed dveh osrednjih organizacij, kajti za uredničenje ciljev naše lastne organizacije delovanje oz. nedelovanje Narodnega sveta ni pomembno.

2. ZSO je politična organizacija. Sicer je res, da

je ena njenih bistvenih nalog v tem, da koordinira včlanjene (strokovne) organizacije, ki so aktivne zlasti na kulturnem področju, vendar to še zdaleč ne sme biti vse. Nasprotno, gre za to, da mora ZSO prevzeti spet aktivnejšo vlogo pri političnem zastopanju manjšine.

3. ZSO je uporniška organizacija. Izhajajoč iz Osvobodilne fronte je ZSO v teku desetletij razvila tradicijo organiziranega upora proti državnemu aparatu, ki je pripadnikom obrobni skupin vseskozi poskušal onemogočiti dostojanstveno življenje. Okoliščine so se gotovo spremenile, a slej ko prej je civilna družba ravno na Koroškem tudi danes še precej slaba in nujno potrebuje organizacijo, ki se zo-

perstavlja negativnim družbenim trendom.

4. ZSO je odprta organizacija. Ker manjšinska politika ni le politika manjšine same, temveč je to skrb vseh prebivalcev dvojezične regije, morajo tudi manjšinske organizacije delovati brez iracionalnih zgodovinskih predsodkov. Le s skupnim trudim pripadnikov obeh narodnih skupin bo na južnem Koroškem mogoče graditi odprto družbo, v kateri bo živeta dvojezičnost samoumevna.

5. ZSO je nadstrankarska organizacija. Odprtost delovanja mora veljati tudi glede strankarske pripadnosti, saj mora biti prostora tako za komuniste kot tudi za funkcionarje EL in NSKS, saj Narodnega sveta ne vidim kot konkurenco: ta namreč deluje na popolnoma drugi (nižji) ravni stoodstotnih, večno trpečih Slovencev, medtem ko mora biti baza našega delovanja skupnost vseh, ki se zavzemajo za razvoj slovenskega jezika in slovenske kulture kot obogatitev vsakdanjega življenja na Koroškem.

Ta baza je torej bistveni temelj uspeha ali neuspeha politike ZSO in ima potemtakem moč vedno znova odločati o tem, ali naj se manjšinska politika prepusti mračnjastvu ožjega kroga NSKS-ovcev in njihovih pendantov na nemški strani, ali pa bo tudi v prihodnje odprta perspektiva samozavestnega in strpnega sožitja.

Narodnega sveta ne vidim kot konkurenco, ta deluje na popolnoma drugi ravni stoodstotnih, večno trpečih Slovencev.

2) Mediji

Silvester Kresnik

Menim, da morate na občnem zboru ZSO poudariti predvsem potrebo, da razčistite možnosti novih in opaznejših akcij na področju kulture, športa, trgovine in gospodarstva s strani države Slovenije in Avstrije. Na celotnem Koroškem na primer opažamo trgovsko oziroma nakupovalno aktivnost. Na področju kulture je vidna prirediteljska »Od Pliberka do Traberka«, vidne so posamezne igre, pa tudi na področju turizma je nekaj izmenjav. So pa še številna druga sodelovanja. Zlasti zaradi nastanka nove države Slovenije je nastala potreba po sodobnih in odzivnejših akcijah. Kazalo bi, da se Korošci potrudimo vključiti tako, da bi od tega imeli kakšno pridobitev. Omenil bom nekaj možnih projektov, iz katerih bi lahko celo ZSO enega predlagala obema državnima inštitucijama, če bi se vam zdel realen in primeren za izvedbo:

1.) V kolikor bi se Slovenija odločila, da večino partijskih spomenikov prestavi

na eno mesto v stilu Doberdoba iz prve svetovne vojne, bi kazalo tudi koroškim Slovencev sodelovati in dostaviti nekaj spomenikov iz druge svetovne vojne.

2.) Sodobna možnost je tudi, da Slovenija in Avstrija organizirata prometno proslavo na enem od koroških mejnih prehodov kot meddržavno prireditev na področju prometa in kulture.

3.) Sama koroška pokrajina bi se morala pozanimati pri državi Avstriji in Sloveniji ter tudi širše v evropskem prostoru, kako bi bilo mogoče sprožiti kandidacijo podobnih obmejnih pokrajin z manjšinami, da konkurirajo za Nobelovo nagrado za mir – preventivnega značaja.

Zaključujem z vprašanjem: Kakšno bodočnost boste ali bomo Korošci imeeli, če bomo nasledili hotenjem, ki terjajo od nas neživljenjske odnose in nam že v sedanjem času uničujejo kvaliteto življenja? (Dopis iz Slovenjega Gradca, nekoliko krajšan.)

Razširiti je treba možnosti novih in opaznejših akcij na področju kulture, športa, trgovine in gospodarstva.

SPOMINSKA SVEČANOST V ŽELEZNI KAPLI

Pišimo, pripovedujmo o nasilju in odporu!

KAKO hitro se zavrti leto. Spet smo se zbrali v Železni Kapli, na tistem lepem, v breg prisljonjenem pokopališču, in spet smo se poklonili narodnemu heroju Francu Pasterku-Lenartu, poleg tega pa še vsem ostalim borcem in žrtvam fašističnega terorja med drugo svetovno vojno. Kapelska spominska svečanost je postala tradicija, del protifašističnega narodovega spomina z obeh strani

Hojnikovi in Peršmanovi družini in seveda vsem padlim v neposrednem boju, umorjenim ali umrlim v zaporih, taboriščih ali v izseljenstvu.

Predsednik Zveze koroških partizanov in prijateljev protifašističnega odpora inž. Peter Kuchar je v pozdravnem nagovoru izrazil zmeren optimizem ob podpisu skupne izjave okrogle mize vseh koroških organizacij, med njimi tudi najbolj

ca. Tehtno je opredelila protifašistični boj koroških partizanov in antifašistične žrtve nasploh, borke in borce pa pozvala, naj svoje izkušnje in spomine ali v pripovedni ali pisni obliki prenašajo na mlajši rod. Poudarke iz njenega govora preberite desno.

Svečanosti seveda ni manjkalo tudi običajni protokolarni ceremonial. Za padle in umrle je v uvodu pomolil kapelski

Množica udeležencev spominske prireditve

Foto: SV

Govornica dr. Helga Mračnikar

meje. Tudi letos so jo krasili prapori partizanskih brigad in odredov, nekaj pa jih je zaradi težav na meji manjkalo. Velika množica ljudi se je zbrala ob spomeniku 183 žrtvam iz kapelskih grap, spomin pa je veljal tudi Kapelčanom, ki so jih med selskimi žrtvami leta 1943 obglavili na Dunaju, pobitimi kapelskim pevcem in tajniku društva Joziju Blajsu, pobiti

spornega Heimatdiensta, ki naj bo osnova za mirno sožitje na Koroškem in razvoj dvojezičnosti, hkrati pa je tudi ugotovil, da v občini ta spravni duh še ni prodril. Najnovejši oklonitvi dvojezične v zgoje otrok v Dobrli vasi in Bekštanju sta tej izjavi celo v popolnem nasprotju.

Glavni govor na svečanosti je imela dr. Helga Mračnikar, vodja založbe Drava iz Celov-

župnik Poldej Zunder, predstavniki ZKP in občinskih zvez Združenj borcev so pred spomenik položili vence in cvetje, Franci Sadolšek je prebral posvetilo slovesnosti Tončija Haderlapa, neumorni Stane Eržen z Jezerskega je recitalur Kajuha, zelo odmevno in slovesnosti primerno pa je pel moški pevski zbor »Valentin Polanšek« z Obirskega **Jože Rovšek**

OBČNI ZBOR PODJUNSKEGA STROJNEGA KROŽKA

Uspešno delovanje, pridobivanje članov

Pretekli petek, 17. 4. 1998, je Strojni krožek Podjuna imel pri Juenni v Čepičah svoj letni redni občni zbor. Nad 40 članov in članic se je zbralo, da ocenijo minulo delovanje ter se pomenijo o bodočih perspektivah in najnujnejših korakih, ki so potrebni za nadaljnji razvoj strojnega krožka. Že iz pozdravnih besed raznih gostov je bilo razvidno, da je krožek na deželni ravni in tudi v obmejnih regijah Slovenije priznana inštitucija, ki se s svojim delovanjem in strokovnostjo zelo uspešno vključuje v medregionalno in meddržavno kooperacijo. V svojem delovanem poročilu je Marko Trampusch navedel številne dejavnosti, tako tečaje za računalništvo, izobraževanje šolske mladine, pospeševanje prekomejnih dejavnosti, socialno sosedsko pomoč in gojitev družabnosti. Predvsem sodobna izobrazba in povezovanje z različnimi stro-

kovnimi strukturami bosta v bodoče odločilna za preživetje kmečkega sektorja. To še posebno velja za dvojezično ozemlje, ki je geografsko in politično izpostavljeno. Zaradi tega si Trampusch pričakuje v bodoče od koroških slovenskih inštitucij več zanimanja za delovanje strojnega krožka in tudi več gnotne in politične ter moralne podpore.

Poslovodja Franc Wutte je zelo nazorno prikazal razvoj krožka zadnjih devet let. Vanj je trenutno vključenih nad 190 članov in članic. Posebno v preteklem letu je s pozitivno reklamo uspelo pridobiti skoraj 20 novih članov, ki si želijo strokovne pomoči. Iz delovnega poročila je bilo razbrati, da je strojni krožek med podjunskim prebivalstvom sprejet in spoštovan zaradi svoje strokovnosti. Wutte je omenil, da trend časa zahteva posebno dejavnost

na socialni ravni. Socialna sosedska pomoč je namreč samo v zadnjem letu narasla za 478 odstotkov, kar pomeni, da so kmetje in kmetice v primeru boleznih in drugih nezgod vedno bolj odvisni od te organizirane dejavnosti.

V razpravi je postalo jasno, da je strojni krožek po svoji strokovnosti in ažurnosti zelo sodobno urejen, vendar bo v bodoče treba veliko zagona za pridobitev novih članov in članic. Zakon namreč predvideva, da bodo od leta 1999 dobili podporo samo krožki, ki imajo najmanj 250 članov. Doseči to število je zaenkrat največji izziv. Občni zbor je pokazal, da ima Strojni krožek Podjuna zelo angažirano in strokovno vodstvo, da ima razvejano in moderno organizirano ponudbo ter s svojo politično orientacijo deluje v prid celotnega prebivalstva na svojem delovnem področju. **V. W.**

Poleg spomenika, ob katerem smo se zbrali, nad 50 partizanskih grobišč in spominskih obeležij na južnem Koroškem priča o antifašističnem upor, o katerem Marjan Sturm v svoji znanstveni razpravi pravi, da »ni bil omejen le na sabotažne in druge subverzivne akcije, temveč da je bil kot oborožen boj tako po kvantiteti kot po kvaliteti najpomembnejši in najbolje organiziran boj tako v mejah takratne ostmarke kot tudi v mejah tretjega rajha. Koroška je bila edini del Hitlerjevega rajha, kjer je avtohtono prebivalstvo kar tri leta vztrajalo v boju proti nacističnemu nasilju in tako z orožjem v roki prispevalo k osvoboditvi izpod tujega gospostva.« (...)

Ob taki proslavi pa je nujno, da se spomnimo tudi tistih, ki sta jim vojna in nacizem prizadejala tako rekoč nevidne – in zaradi tega tembolj neozdravljive rane.

Konkretno tu mislim na otroka, ki je po naključju ostal sam: očeta in brata so nacisti odgnali v Dachau, mamo in sestre v prisilno izgnanstvo, naj-

IZ GOVORA

DR. HELGE MRAČNIKAR

Spoštovani borci, spoštovane borke, spoštovani gostje

starejši brat je padel kot partizan, najmlajši brat pa kot prisilni nemški vojak. Kaj je postal tak šestletni otrok, brez kakih pojasnil in razlag prepuščen na milost in nemilost sorodnikom, katerim je bilo npr. posestvo pregnane družine bližje kot duševne muke zapuščenega otroka. Seveda je ta otrok po vojni slišal samo to, kako lepo mu je bilo, ko je ostal doma med domačimi – kakšno srečo da je imel. In ni čuda, da človek od take sreče zboli ...

Zavedati se moramo, da taka usoda ni edinstven in enkratni primer, da je število žrtv nacistima z nevidnimi ranami precejšnje – in prav je, če se na naših proslavah spomnimo tudi njih.

Kmalu po vojni se je začelo razlikovanje med žrtvami – kdo se je boril za pravo stvar, kdo je več žrtvoval, več pretrpel. Vzporredno s heroiziranjem borbe kot take pa je potekalo omalovaževanje duševnih stisk, ki so jih doživljali posamezniki. (...)

Treba je povedati, da se je načrtno raziskovanje vojnih travm začelo šele po vojni v Vietnamu, torej pred dobrimi dvajsetimi leti. Vojne travme so doživljali storilci in žrtve. Soočanje s temi travmami je za vsakogar od njih soočanje z najgrozovitejšimi podobami, z dogodki, o katerih je človek po svoji konstituciji in vzgoji prepričan, da se dogajajo samo v morečih sanjah.

Človek, ki je vse to res doživel, podvomi, ali je bilo vse to res? To boleče soočanje pa je nujno potrebno, ker danes ve-

mo, da so neobdelane vojne travme tla, na katerih uspevajo mržnja, predsodki in sovraštvo.

Neobdelane vojne travme se podedujejo iz roda v rod in so municija za populistične politike, ki jih zlorabljajo za svojo nacionalistično politiko izmejevanja. Zato je pomembno in potrebno, da se s temi travmami soočamo tudi mi, ki tega časa nismo doživeli.

Spoštovani borci, spoštovane borke, prosim vas, pozivam vas: pripovedujte svojim vnukom, otrokom, sosedom, bivšim soborcem o tem, kar ste doživeli. Zapišite svoje spomine. Včasih pogovor preprečuje obojestransko, rekla bi, napačno obzirnost. Stari starši, ki nočejo vznemirjati vnukov z grozotami, ki so jih doživeli, in mi mlajši, ki nočemo stikati po ranah in bolečinah naših prednikov. Sama sem bila priča pretresljivega pogovora med bratom in sestro, ko sta si po skoraj petdesetih letih prvič pripovedovala, kako sta – vsak zase in po svoje – doživljala deloma iste dogodke. Za take pogovore, v družini in v javnosti, med različnimi generacijami, med storilci in žrtvami, je potreben pogum.

Spoštovani borci, spoštovane borke, s svojim uporom ste izkazali pogum in še danes ga vlivate mlajšim generacijam, s svojim življenjem sta dokazali, da si veselje do življenja/radoživost in upor proti nečloveškim tendencam ne nasprotujeta.

Upor in civilni angažma pa sta potrebna tudi v današnjem času. Nečloveške tendence so prisotne vedno in povsod – tudi danes, tudi med nami: tu mislim predvsem na blatenje in smešenje političnega nasprotnika, na osebne napade na neljube politične funkcionarje, na obrekovanje posameznika in razvrednotenje njegove človeške integritete.

Apeliram na slovenske politične funkcionarje in posamezne novinarje koroških slovenskih medijev: spoštujmo meje človeškega dostojanstva – pa naj bo navidezna oblast še tako zapeljiva.

Spoštovani, brez spoštovanja človeškega dostojanstva in pogovora, ni »žive zveze« od človeka do človeka. »Žive zveze« so v antifašistični borbi, v borbi proti nacizmu, odigrale pomembno, če ne celo poglavitno vlogo. Ob koncu se osebno zahvaljujem svojim »živim zvezam«. To so avtorji leposlovne in spominske literature, to so žive priče takratnega časa Florjan Lipuš, Mali Fritz, Primo Levi, Ruth Klüger, Jorge Semprun, Andrej Kokot, Karel Pručnik-Gašper, Helena Kuhar-Jelka, Lipej Kolenik-Stanko, Janez Wutte-Luc, Terezija Pručnik-Mira, Ivanka Sadolšek-Zala, Romana Verdel, Milena Gröblacher-Wanda, Peter Kuchar-Pero in obe Elizabeti Ogris – moja mama in stara mama.

Naj žive »žive zveze«!

SREČANJE V NABORJETU

Revija mladih glasbenikov iz obmejnega trikota

Brata Boštjančič – klavir štiriročno

Pörsch. To je bila na novo naštudirana skladba in njena prva izvedba.

Zelo so se potrudili tudi mladi glasbeniki glasbene šole Tomaž Holmar – Kanalska dolina, čeprav so številčno majhni (20 učencev), so pokazali solidno znanje in potrebno zagnanost. Njihov nastop je obsegal skladbe za solo in duo kitar, za harmoniko in klavir.

V najboljšem delu programa pa so nastopili »zamejci« iz Gorenjske. Predstavili so se učenci glasbenih šol iz Kranja, Radovljice,

Škofje Loke in Trziča, za zaključek pa še Skofjeločani in Trzičani skupaj v pravi orkestrski zasedbi.

Srečanje mladih glasbenikov je vzorno pripravilo Slovensko kulturno središče Pla-

Najmlajši, Dario Nodale iz Bele peči

nika – Kanalska dolina, udeležence in poslušalce je pozdravil njegov predsednik Rudi Bartaloth, vezni tekst pa je potekal zgledno dvojezično, slovensko in italijansko.

J. R

Na prijetnem glasbenem srečanju so se 24. po vrsti pretekli petek, 17. aprila, v Naborjetu v Kanalski dolini srečali mladi glasbeniki iz Koroške, Kanalske doline in Gorenjske. Lani je bilo tako srečanje na Jesenicah, prihodnje leto pa bo spet na Koroškem.

V znameniti stari Beneški palači, ki sicer razen starosti in zaradi kamna in obokov pogojene akustike kaj dosti udobnosti glasbenikom ne nudi, so iz Gasbene šole/Kärntner Musikwerk nastopili kvartet kitar (Danijela Janošević, Evelyn Laussegger, Margeta Schwarz in njihov učitelj Jernej Smolej). Zaigral je črnsko duhovno skladbo O nepričakovani dar. V izvedbo bi lahko vložil nekaj več temperamenta. Boštjančičev par, Barbara in Armin, iz Bilčovsa sta zelo samozavestno nastopila štiriročno na klavirju in zaigrala Dvoržakov Valček. Med Korošci je najtežjo skladbo, Menuetto di tempo F. Kreislerja, izvedla mlada violinistka Smilja

CINGELC NA TRATI

Tržaška fešta - tržaški temperament

Minulo soboto, 18. aprila, zvečer je kulturni dom pri Cingelcu na Trati bil družabno središče bližnje in daljne okolice, saj sta Dvojezični zbor iz Celovca in SPD »Borovlje« vabila na doživetje posebne vrste – na tržaško fešto. To je veselica po meri Tržčanov in okolišnjega Krasa ter sosednje Istre, v smislu skupnega slovenskega kulturnega prostora pa prenesena na koroška tla. Tržčani so vrnili obisk Dvojezičnemu zboru, ki je lani zelo uspešno gostoval pri njih. Stvar je dobro uspela,

vzdušje je bilo nadvse prijetno, tako da so se mnogi šele zares po zadnji kapljici, ki so jo mogli še izstiniti iz sodov in flašk, in po zadnji rezini pršuta, usmerili proti domu. Za dobro počutje so poskrbeli Moški in Dekliški zbor »Valentin Vodnik« iz Doline, vodita Ignacij Ota in Tatjana Jercog, trio Venturini in harmonikar Denis Novato. Ko je močno zadonela Primorska vstajenska himna »Vstala Primorska«, ki so jo zapeli vsi nastopajoči, aplavza domala ni bilo konec.

ŠMARJETA V ROŽU

S pesmimi v pomlad

Medtem ko so v dunajskem notranjem ministrstvu računalniški podatki potrjevali izid nedeljskih predsedniških volitev, se je polnila farna dvorana v Šmarjeti v Rožu: na sporedu je bil vigredni koncert, ki ga prireja krajevna Katoliška prosveta, sodelovali pa so otroci z recitali, kvartet »A capella« iz Dobrle vasi, krajevni moški zbor »Schneerose«, domači cerkveni zbor in Komorni zbor SPD »Borovlje«. Po pozdravu domačega župnika Janka Krištofa je Margret Svetina povezovala v obeh deželnih jezikih. Že nekaj let je ta koncert pomemben kulturni dogodek, ki presega občinske meje, in primerna prilžnost za

Komorni zbor SPD »Borovlje« je nastopil z instrumentalno spremljavo

srečanje zborov, ki so tudi letos, in ponovno z izjemo »Schneerose«, vsi peli tudi pesmi obeh narodov v deželi. Da šmarješki moški, ki govorijo seveda slovensko, doslej niso zmogli toliko korajže in odprtosti, da bi skočili čez lastno senco, in so na tem koncertu peli samo nemške pesmi, ni čudilo

zgolj ostalih pevcev, ampak tudi občinstvo. Upati pa je, da bojo v času evropskega odpiranja in odstranjevanja medsebojnih zaprek tudi oni spoznali pomen in vrednost kultur in pesmi, tudi tiste, ki je izvirno doma na južnem Koroškem, in jih bojo sprejeli v svoj aktivni spored.

V CELOVCU

Pokržnikov Luka v nemščini

Ta »Stari« je na dan »führerjeverga« rojstva, ki se ga na Koroškem vedno spominjajo z raznoraznimi darili (nazadnje serija odločitev proti dvojezičnim skupinam v občinskih vrtcih), v Musilovi hiši predstavil prevod legendarnega Dnevnika Pokržnikovega Lukana v nemščino. Čeprav je original v podjunskega narečju, se je avtor odločil za prevod v ustrezno »koroško pismeno nemščino«, ki diši (ali smrdi) po slovenščini. Pri uresničitvi te namere je bistveno sodeloval in prispeval Jozej Strutz.

V svojih uvodnih besedah je dr. Teodor Domej, sam Podjunčan in Lukanov sopotnik v borbi za izpolnitev člena 7, na kratko orisal pomen tega dokumenta sodobne zgodovine. »Nekatera besedila so najprej izšla v že legendarnem časopisu »Kladivo«. Že v prvi številki z datumom 31. marec 1970 je objavljen prvi del iz fiktivnega, vendar realističnega dnevnika Pokržnikovega Lukana ... Korenine Messnerjevega pisanja so: nezadovolj-

paju bi omenil, da na žalost do danes ni nobenega prikaza tedanjega časa in solidarnostnega gibanja. Še bolj pa je občutno pomanjkanje podobno vitalnega, inovativnega in nenasilnega gibanja za enakopravno, konstruktivno in odprto sožitje obeh narodov v deželi.«

Messner je nato s hudomušnimi, satiričnimi, skorajda že kabaretično branimi besedili zabaval publiko, ki je deloma nostalgično (starejša, ki je takrat sodelovala) deloma pa z radovednostjo (mlajša, ki je prvič kaj slišala o Lukanu in njegovi borbi) poslušala. Na vsak način imata Luka in ta »Stari« še vedno kaj povedati. In čeprav je avtor prebral že pripravljen »epitaf«, da ko bo umrl ne

Podjunčana T. Domej in J. Messner

Foto: SV

stvo z notranje-slovenskimi razmerami. To je rdeča nit, ki je prisotna v njegovem literarnem ustvarjanju do danes. In to upravičeno, bi človek rekel. S takim pisanjem si seveda v krogu slovenskih funkcionarjev ni pridobil veliko prijateljev; čudež to ni, bi dodal. In do današnjega dne se mnenje o njem ni spremenilo. Messner polarizira in razburja ... Sedemdeseta leta so bila tudi leta Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev. V okle-

bodo načekali kakih neumnosti na nagrobni spomenik, je s svojimi skoraj že osmimi križi bolj živ in strasten v svoji borbi in angažmaju kot nekateri za polovico mlajši blebi in brezkrvni »bojevniki«.

Pokržnikov Luka je bil z obiskom kar presenečen, tako da mu je pripravljenega mošta kar koj zmanjkalo in sem morala v bivšo »ljudsko klet« pogasiti žejo, kamor je prej kdaj tudi Luka še rad zahajal.

V. O.

LENČKA KUPPER PRAZNUJE

60 let same pesmi

Lenčka Kupper seveda ne izkazuje dopoljenih šestih križev. Najbrž ne zato, ker jo že skoraj šestdeset let spremlja pesem. Rodila se je leta 1938 v Bogarjevi družini na Bistrici pri Pliberku. Njen oče Ciril Rudolf je v starejših letih življenjsko pot družine lepo opisal v knjižnih zvezkih »Kronika bajte na bregu« in »Povest, ki jo piše življenje«. Lenčka je že v Šmihelu prepevala v otroškem zboru, potem pa tudi v mladinskem in cerkvenem. Rada je tudi igrala v dramskih uprizoritvah. Po gospodinjski šoli v Šentrupertu pri Velikovcu se je izučila za krojačico.

Leta 1958 se je poročila z Milanom Kupperjem. Skladnost v družini in trije sinovi so jo kot umetniško dušo spodbudili, da je tudi sama začela zlagati otroške

pesmi. Najprej seveda za svoje otroke, pozneje pa jih je tudi zapisovala in jih izdajala v pesniških zbirkah in na glasbenih kasetah. Prva njena pesmica je bila javno zapeta leta 1980, to pa je zdaj že ponarodela, v vsem slovenskem prostor znana »Enkrat je bil en škrat«. Najbrž se bomo vsi spomnili njenih pesmaric in kaset »Pojmo s ptički«, »Skrivnostna bela krpica«, »Brez meja«, »Ta šopek nikdar ne uvene« in »Nikoli slabe volje«.

Krščanska kulturna zveza ob Lenčkinem življenjskem jubileju v nedeljo, 26. aprila, prireja srečanje mladinskih zborov pod motom njene prve objavljene pesmi »Enkrat je bil en škrat«, mi pa ji iz uredništva želimo še mnogo zdravih, zadovoljnih in ustvarjalnih let in ji k jubileju iskreno čestitamo!

PRIREDITVE

ČETRTEK, 23. 4.

- CELOVEC, v Mladinskem domu, Mikschallee – MD
19.00 Koncert godalnega kvarteta »Enzo Fabiani« iz Ljubljane
TINJE, v Domu
19.00 Uvod v pogovorne večere na teme dialoga za Avstrijo.
Moderatorji Monika Novak, Prof. mag. Štefan Kramer,
mag. Vinko Ošlak, Hanzi Tomažič
GRADEC, v klubu – KSŠŠG
20.00 Multikulturalität – Option in der Minderheitenpolitik
und ihr begrifflicher Hintergrund;
predavanje univ. as. dr. V. Wakouniga

PETEK, 24. 4.

- TINJE, v Domu
19.30 »Evo zamenja šiling – Ali je računati z izgubo?«
Informativni večer z dir. Johannom Führerjem
CELOVEC, v Mohorjevi ljudski šoli
20.00 Pomladansko srečanje. Igra: Ansambel »Drava«

SOBOTA, 25. 4.

- RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
19.30 Vigredni koncert. Sodelujejo: glasbene skupine SPD Radiše
SELE, pri Trklju – Alpski klub Obir
20.00 Srečanje ansamblov treh dežel
ŠKOCJAN, kult. dvorana Kassl – SPD Vinko Poljanec in KD
Škocjan
20.00 Vigredni koncert. Nastopajo: otroški zbor, Fantovski kvartet,
MoPZ Vinko Poljanec, AGV Kühnsdorf,
MoPZ Valentin Polanšek
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
20.00 Klasični koncert. Nastopajo: Petra Ackermann (viola),
Alexander Gherghiu (viola), Elisabeth Ragl (violončelo)
ŽELEZNA KAPLA, v hotelu Obir – Lovski zbor Železna Kapla
20.30 Lovski ples. Igra: ansambel »Rosa«

NEDELJA, 26. 4.

- DOBRLA VAS, v kulturnem domu – SPD Srce
9.30 Igra »Srečna hiša, dober dan«. Nastopa: igralska skupina
iz Globasnice; režija dekan Peter Sticker
ŠENTLIPŠ, v farni dvorani – Farna mladina
9.30 Veseloigra »Zdravnik po sili« (Moliere),
gled. skupina KPD Vogrče
SELE, v farni cerkvi
10.00 Spominska proslava ob 55-letnici obglavljena žrtev iz Sel in
okolice; prireditelji: KPD Planina, PD Sele, SPD Herman Velik,
SPD Borovlje, SPD Valentin Polanšek, SPD Zarja
VRATA / THÖRL, pri ljudski šoli – Strok. pedagoško združenje
10.00 Izlet učiteljev in vzgojiteljev na Ziljo. Od zbirališča peš čez
Žveklico preko Drašč in Gorjan na Bistrico;
kosilo v gostilni Kolig
CELOVEC, v Domu glasbe – KKZ
14.30 Srečanje mladinskih zborov
ob 60-letnici pesnice Lenčke Kupper
KOTMARA VAS, v ljudski šoli – SPD Gorjanci
14.30 Vigredni koncert
CELOVEC, Künstlerhaus – ARBOS
20.00 »Die andere Seite der Musik«
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD Danica
20.00 Gledališka predstava »Za idiote ni prostorak«.
Nastopa: igralska skupina SPD Radiše
DOBRLA VAS, v kulturnem domu – SPD Srce
20.30 Plesni tečaj. Vodi: Gregej Krištof (osem večerov po dve uri)

PONEDELJEK, 27. 4.

- CELOVEC, Javna dvoj. lj. šola, Ebentaler Straße
11.00 Po sledovih otrokovih pravic.
Svetovni dan solidarnosti s sajenjem drevesa
BREŽE (FRIESACH), v mestni dvorani – Deželna vlada
19.00 Začetek kulturnega tedna koroških Slovencev.
Odprl ga bo zv. minister dr. Caspar Einem
GRADEC, WALL, Merangasse 70 – Klub slov. študentov
19.00 Diskussionsforum Europa. »Osterreich – Mitglied
oder Mitläuferin der gemeinsamen Außen- und
Sicherheitspolitik der EU« (Mag. Ch. Pippan,
Inst. für Völkerrecht und int. Beziehungen Graz)
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
20.00 Plesni tečaj za odrasle

TOREK, 28. 4.

- CELOVEC, v Musilovi hiši, Bahnhofstraße 50 –
Avstr.-slovenska družba
18.30 Predavanje »Krieg und Frieden am Isonzo«.
(Dr. A. Kropfitch)
TINJE, v domu – Katoliški dom »Sodalitas«
19.00 Predavanje: Bolezni v hrbtenici – celostno zdravljenje.
Predavatelj: dr. A. Pruntsch, mag. J. Pruntsch, M. Mikosch
CELOVEC, Mladinski dom
20.00 Gledališka predstava: »Ljubezen po ...«.
Nastopajo stanovalci Mladinskega doma;
tekste E. Fromma bere Marijan Hinteregger

SREDA, 29. 4.

- SVEČE, v stari šoli – SPD Končna in Društvo pisateljev
20.00 Literarni večer z domačimi avtorji

PRED PREMIERO V MLADINSKEM DOMU

Ljubezen po ...

Iskanje odgovora na vprašanje kaj je to ljubezen, je podobno tistemu opravilu, ko razstaviš do najmanjšega dela uro. Otročja radovednost »kaj je notri« ni potešena, pred tabo ležijo le kosci mehanizma. Ali sedaj bolje veš, koliko je ura?

Če te nagovorijo, da bi v Mladinskem domu skupno z mentorji pripravil predstavo s sicer nadarjenimi in zanimivimi otroki, pa ti povejo, da praktično skoraj nikoli ne boš mogel zbrati vseh otrok hkrati na istem mestu, ker imajo pač prenatrpan urnik šolskih in drugih obveznosti, potem moraš biti nor ali pogumen – najbolje kar oboje, da se ob relativno skromnih pogojih lotiš zapletene opravila, ki je podobno

sestavljaju koscev razstavljenega urinega mehanizma.
Morda je to ljubezen?

Vabilo

Z večjezično gledališko predstavo »Ljubezen po ...« (Režiser Marjan Hinteregger), ki bo v torek 28. aprila 1998 ob 20. uri v Mladinskem domu, vam bodo študentje in dijaki s plesom, petjem, z glasbo, mimiko in besedo poskušali najti odgovor na vprašanje kaj je ljubezen? Predstavo je podprla Slovenska prosvetna zveza.

Na ogled bo tudi razstava fotografij, risb, filmov, literarnih del, ki prikazujejo življenje in delo v domu.

Prisrčno vabljeni!

KIS

KMEČKA

IZOBRAŽEVALNA

SKUPNOST

organizira ekskurzijo
»Kmetovanje in kmečke
dobrote pri sosеду«

v soboto, 25. aprila

DOSTOP: Šentjakob, pred pošilnico ob 6. uri; Bistrica v Rožu, pri občini ob 6.30; Dobrla vas, pred cerkvijo ob 8. uri; Pliberk, pred zadrugo ob 8.15 ter po dogovoru. Prispevek 200 šil, za člane KIS 150 šil.
Prijave do torka, 21. 4., pri KIS, Paulitschgasse 9, Celovec, tel. 0463/54864.

Mohorjeva knjigarna vabi ob svetovnem dnevu knjige na literarno branje koroških avtorjev
Andreja Kokota
in Janka Messnerja
v četrtek, 23. aprila, ob 19. uri
v knjigarni Mohorjeve

SPOMINSKA SVEČANOST ZA OBLAVLJENE SELSKE ŽRTVE

Nedelja, 26. aprila 1998, ob 10. uri v Selah

- slovesna maša v farni cerkvi
- molitev za obglavljene in polaganje vencev na pokopališču
- kulturni spored v farni dvorani

Spominsko svečanost oblikujejo: Moški pevski zbor SPD »Valentin Polanšek« Obirsko, Ženski kvartet SPD Borovlje, recitatorji SPD »Zarja« Železna Kapla in KPD »Planina« Sele, mladinska pevka skupina Sele in mladinski zbor Sele. Govorniki: dr. Teodor Domej, Nanti Olip in Berti Wassner

PRAZNUJEJO

rojni dan; Drago Jančar iz Ljubljane – rojni dan; Simona Rovšek iz Holbič – rojni dan; Karli Krautzer iz Šentpetra – 40. rojni dan; Franc Pernat z Bistrice nad Pliberkom – rojni dan; Hilda Jammer iz Večne vasi – rojni dan; Adolf Hutter z Bistrice – rojni dan; Apolonija Žmauer in Martina Polanz z Dvora – rojni dan; Pepca Zadnjak s Suhe – 50. rojni dan; Rudolf Urban z Gorič – 64. rojni dan; Tomi Rogavnik z Radiš – 75. rojni dan; Helena Dovjak s Srednjega Kota – 85. rojni dan;

dan in god; Jurij Male iz Sel – 84. rojni dan; Zofi Male s Kota – rojni dan; Agnes Tschernjak ob Baškem jezeru – 90. rojni dan; Jurij Haudej iz Prible vasi – rojni dan; Helena Karničar iz Dobre vasi – rojni dan; Jurij Preinig iz Grabalje vasi – rojni dan; Jurij Sturm iz Mokrij – rojni dan; Ana Lederwasch z Bistrice – rojni dan; Peter in Pavli Stern iz Šentlipša – rojstna dneva; mag. Kristijane Ogris z Moščenice – rojni dan; Hela Močnik iz Šmihela – rojni dan.

Slovenski vestnik čestita!

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 23. 4.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PETEK, 24. 4.

18.10 Kulturna obzorja

SOBOTA, 25. 4.

6.08 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 26. 4.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (dr. Jože Marketz)

18.00 Za vesel konec tedna

PONEDELJEK, 27. 4.

18.10 »Kratek stik«

TOREK, 28. 4.

18.10 Otroška oddaja

SREDA, 29. 4.

18.10 Glasbena mavrica
21.04 Primorski obzornik

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 26. 4.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 27. 4.

2.00 ORF 2 (ponovitev)
16.20 TV SLO1 (ponovitev)

- I Dvojezična predšolska vzgoja na južnem Koroškem – kamen spotike iz nacionalnih ali volilnotaktičnih razlogov?
- I Internet – svetovni računalniški splet: izziv in možnosti za koroške Slovence
- I »Položili so dar, narodu na oltar!« – Ob 55. obletnici obglavljenja selskih žrtev
- I »Zelenega Jurija vodimo, maslo in jajca prosimo«

Srečanje mladinskih zborov ob 60-letnici pesnice
LENČKE KUPPER

»Enkrat je bil en škrat«

Nedelja, 26. 4. 1998, ob 14.30
Dom glasbe, Celovec

SODELUJEJO:

- Otroški zbor Živ-žav iz Globasnice
- Otroški zbor iz Radiš
- Otroški zbor iz Šmihela
- Otroški zbor iz Šentilja
- Otroški zbor iz Šentprimoža
- Mlada Podjuna Pliberk
- Otroško-mladinski cerkveni zbor iz Bilčova
- Otroški zbor iz dobre vasi
- Šolski zbor LŠ Mohorjeva
- Otroški zbor iz Škocijana
- Otroški zbor iz Železne Kaple
- Amabilis iz Galicije
- Otroški zbor Slovenske gimnazije
- Otroški zbor iz Šentlipša
- Družina Kupper

OGLAS Iščemo gospodinjjo, ki je pripravljena od julija naprej v privatnem gospodinjstvu čuvati majhnega otroka. Polna zaposlitev. Delovni čas: vsak dan od ponedeljka do petka dopoldne. Ima naj svoj avtomobil. V okolici Dobre vasi. Informacije: 04237/2877.

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE ..... Jože Rovšek

ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko ramejstvo

Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba

Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)

Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)

Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

NEDAVNO tega je praznoval v krogu svojih 70-letnico Rihard Potočnik iz Grabelj pri Pliberku. Njegove dečle – hčere – so na »tistem« povabile na praznovanje sorodnike, znanca, prijatelje in sosedo, da se povesele z njim in mu zaželijo vse dobro in posebno še nadaljnjih 70 let zdravja in sreče. Slavljenec, ki je s svojo pokončno držo, priljubljenostjo in poštenostjo znan daleč naokoli, je bil deležen iskrenih dobrih želja številnih povabljenih. Praznovanje 70-letnice je bilo res pravo praznovanje človeka, ki je v svojem življenju doživel veliko trpljenja in ponižanja v suženjstvu nacifašizma. Usoda Bokrovtove družine, kakor se reče pri hiši slavljenca, je bila vse prej kot roznata. Oče slavljenca, Valentin Potočnik, je moral že v prvi svetovni vojski kot avstrijski vojak na rusko fronto, bil tam ujet in preživel dalj časa v daljnem Vladivostoku.

Ko so ilegalni nacionalni fašisti uničili prvo republiko Avstrijo, leta 1938, ko so prevzeli nacisti oblast v Avstriji, katera ni dala niti strela na okupatorja iz Nemčije, se je za zavedno in ponosno Bokrovtovo družino začel prvi križev pot, ki je terjal tudi človeške žrtve.

Zavedna in samozavestna Bokrovtova družina se kljub terorju vladajočih ni ustrašila kli-

GRABLJE PRI PLIBERKU

70 let Riharda Potočnika

cu tistih, ki so se uprli proti fašizmu. Že leta 1942, ko so prvič potrkali na okna Bokrovtove domačije partizani, so se takoj odzvali klicu svobode in vsestransko pomagali partizanom. Kot strela pa je udarilo v Bokrovtovo družino in sosednje domačije izdajstvo pobeglega partizana, ki je bil vrinjenec gestapa. 24. julija 1943 so gestapovci aretirali Bokrovtovo mater Marijo Potočnik in hčerko Terezijo in ju poslali v taborišče Ravensbrück.

6. avgusta 1943 so gestapovci in njih sodelavci aretirali še očeta Valentina Potočnika in sina Riharda. Očeta so poslali najprej v taborišče Dachau. Ubili so ga v koncentracijskem taborišču Lublin. Sina Riharda so poslali v mladinsko taborišče Mehringen, katerega je po hudem delu in trpljenju preživel in se vrnil vesel in srečen nazaj na Bokrovtovo domačijo z boleščjo v srcu, da očeta Valentina nikoli več ne bo nazaj.

Kljub velikim žrtvam in doprinosu Bokrovtove družine za uničenje barbarstva tisočletnega rajha, so ponosni, da so bili med tistimi, ki so doprinesli svoj velik delež za uničenje nečloveškega sistema nacifašizma.

Po vrnitvi leta 1945 je mladi Rihard prevzel Bokrovtovo domačijo z željo, da bi kljub vsemu trpljenju oral in sejal seme Bokrovtovega pokončnega roda in da bi nikoli ne pozabili težkih časov vojne ter da bi vedno vladala mir in prijateljstvo med ljudmi dobre volje, ne glede na vero ali narodno pripadnost.

Srečen je bil, ko je spoznal življenjsko družico Ano Lukaser in ko se jima je rodila hčerka Gitka. Žena je v zakon pripeljala tudi tri hčere in enega fanta, ki imajo slavljenca iskreno radi in jim je pravi atej. Na žalost pa je njegova družica po desetih letih umrla, a mlade hčerke so mu ostale v veliko oporo in veselje, da je lažje preстал svojo veliko srčno bol.

Slavljenca Rihu želimo, da bi še dolgo let užival zasluženi pokoj ob svojih dečlah, ki ga spoštujejo in ga imajo radi. Želimo tudi, da bi korenine Bokrovtovega rodu ostale čvrste in močne, da jih noben vihar ne bi mogel izruvati. Srčna hvala za vabilo. Bili smo srečni v družbi človeka, ki je kljub vsemu še ostal mlad, poln duhovitosti in iskrenega tovarštva.

ikej

KRIŽANKA

Sonja Wakounig

ŠTEV. 16

VODORAVNO:

- glagol, s pomočjo katerega tvorimo čase ali trpne oblike
- majhen konec kopnega, ki štrli v morje
- grško »zgornje mesto«, utrdba
- grška črka
- oškodovanec, tudi stvar, ki se ji težko odpovemo zaradi česa
- »kralj« živali
- kazalni zaimek
- loščilo, premaz
- stari oče
- oznaka za ameriškega vojaka
- ptič kobilar
- nekdanji ruski vladar
- vrvi, s katerimi kaj prevezemo
- del telesa med roko in vratom
- mejna reka med Bosno in Hrvaško
- velika dvorana v šolah
- BU
- priimek nekdanje slov. filmske igralka (Julija) in zborovodje iz Žitare vasi (Jozi)
- priimek južnoafriškega kirurga, ki je prvi presadil srce

- cima, poganjek
- daje nam jo ovca
- velika nemška reka (slov. pisava)
- oranje
- točka, kamor smo namenjeni
- instrumenti, tolkala
- država severno od Romunije
- ime grške filmske igralka Papas
- največji avstralski ptič
- žensko ime
- lepljenka, collage
- medmet začudenja
- germanski orel

NAVPIČNO:

- fizični spopad
- nemški konstruktor motorjev
- ime filmske igralka Farrow
- OČ
- omamljenje pred operacijo
- poudarek, iktus
- žrd, telovadno orodje
- kdor gre s puško v gozd

- AP
- zadetek pri nogometu
- rusko moško ime
- snežni plaz
- posode s pepelom umrlih
- delavec v livarni
- darilo
- kazenski strel v nogometu
- glavno mesto Slovenije
- stebelasta vrtna rastlina za kompot
- priimek koroške družine z velikim podjetjem s prodajo pohištva
- polet, zanos
- črček
- muslimanska država na Arabskem polotoku
- oglašanje sove
- cviljenje
- kdor hodi na delo za dnevno plačilo
- angleško »star«
- področje, okoliš
- vzklik presenečenja
- ime nekdanjega filmskega igralka Ferrerja, bivšega moža Audrey Hepburn
- eden od čutov, zaznavanje z nosom
- grška črka, znak za gostoto
- oslov glas

Rešitev št. 15

VODORAVNO: 1. PALČEK 6. OTOMAN 12. RJAV 13. RASISTKA 15. EDA 16. JOPIČ 17. ANI 18. NA 19. JOKANJE 21. AV 22. OAZA 23. EARL 25. SEMINE 28. KNUA 30. ILO 31. TIR 33. ENA 34. MLEKO 36. NON STOP 39. TODD 41. BUTARA 42. NA 44. PIRUETA 46. MR 47. TLA 49. SADRA 50. SIK 51. OGNJEMET 53. GENE 54. RAGLIJA 55. ARAFAT

NAVPIČNO: 1. PRENOS 2. AJDA 3. LAA 4. ČV 5. KROKANT 6. OSINE 7. TIČJAK 8. OS 9. MTA 10. AKNA 11. NAIVKA 14. APA 16. JOZI 19. JAMOKOP 20. ERNESTA 22. ODLET 24. LUNTA 26. EIL 27. EIN 29. TAORMINA 32. ROBERTA 34. MENTOR 35. ODISEJ 37. NUTA 38. PARKET 40. DRAMA 43. ALGA 45. UDE 48. ANG 50. SEF 52. JL 53. GA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13				14							
15			16						17		
18			19			20		21		22	
		23			24		25		26		
27	28					29		30		31	
	32			33			34		35		
36				37		38					39
40				41	42					43	
44			45				46	47			
		48					49				
50	51		3		52				53	54	
55					56					57	

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

V SVOJI
prejšnji
kolumni sem

Piše dr. Štefka Vavti

dar pa jim
primanjkuje
tehničnega

pisala o enakopravnosti v poklicu in o ovirah, s katerimi se soočamo prav ženske, če želimo poklicno napredovati. Z naraščanjem števila brezposelnih se namreč ženske dostikrat znajdejo na točki, ki jih sili nazaj k štedilniku.

Nedavno sem o tej temi brala prispevek, ki ga je napisal nek nemški novinar. Seveda iz moškega vidika. Spraševal se je, ali so res moški krivi, da se ženske ne znajo in ne morejo uveljaviti na delovnem trgu, in njegov odgovor je bil kar jasen »NE«. Menil je namreč, da lepo število žensk rado ostane doma, tako rekoč pri štedilniku in otrocih; poleg tega je bil prepričan, da se ženske izobražujejo za napačne poklice in da se vrhu tega še bojkotirajo same sebe ali pa med seboj. Temu pa je še skoraj cinično dodal: »Moški svet se zahvaljuje!«

Po eni strani me je sicer njegov pristop razjezil, kajti dobro poznam trdo borbo za delo, ki jo bijemo dobro kvalificirane ženske. Ob razmišljanju pa sem mu vendarle morala dati prav vsaj v nekaterih točkah:

Saj je res, velikokrat se izobražujemo v napačnih poklicih. Pred nekaj leti je vsaka učiteljica imela še zagotovljeno delovno mesto, zdaj pa jih mora lepo število čakati leta in leta na zaposlitev. Kljub temu se še vedno mnogo žensk odloča za ta poklic.

Na tehničnem področju so menda možnosti za zaposlitev dosti boljše, vendar tam skoraj ni najti žensk. Znanstveniki so sicer v raziskavah spoznali, da so ženske bolj sposobne za komunikacijo in da so tudi socialno bolj kompetentne kot moški kolegi, ven-

dar pa jim primanjkuje tehničnega znanja in to je potem tudi vzrok za manjše možnosti za napredovanje.

Vendar je na drugi strani tudi res, da menedžerji v praksi ne potrebujejo toliko tehničnega znanja, biti pa morajo socialno kompetentni in sposobni za komunikacijo z različnimi ljudmi.

Vsem pospeševalnim ukrepom navkljub ostajajo ženske učiteljice, prodajalke in frizerke, moški pa so direktorji, vodje filial in šefi na drugih področjih.

Zakaj? Ali je res, da ženske nismo pripravljene za kariero in vse to, kar je z njo povezano? Ali tega poleg otrok in družine enostavno ne zmoremo (včasih se mi zdi tako!), ali pa se zgolj premalo borimo in poleg tega še oviramo druge ženske?

Boj med spoloma tudi na delovnem trgu?

Vzrokov za naš »neuspeh« je zagotovo več. Omenjeni avtor je v svoji reportaži opisal tudi tole možnost: Moški so večje in bolj izkušene »svinje« (citiram dobesedno!) in s tem bolj pripravljeni oziroma bolj oboroženi za bitko za oblast.

V Nemčiji je ob povpraševanjih 47 odstotkov vseh žensk izrazilo mnenje, da je za vse prizadete bolje, če žena ostane doma in prevzame skrb za otroke in gospodinjstvo, mož pa »polno« stoji v poklicnem življenju. To pa ne pomeni nič drugega, kot da se polovica žensk prostovoljno odpove bitki za kariero.

Sicer mislim, da imajo ženske pravico, da se odločajo tako. Vendar, kaj bo z vsemi tistimi, ki nimajo za seboj moža, ki bi skrbel zanje in za otroke? Resnici na ljubo je treba povedati, da je tudi teh žensk vedno več.

Lubo Urbajs jih ima 75

BREZ dvoma eden najbolj znanih in priljubljenih koroških Slovencev Lubo Urbajs si je nabral 75 let. Njegovih tričetrst stoletja je bil en sam dolg delovni dan. Leta so mu menila kot blisk, saj se ga spominjamo kot kmeta, novinarja, predsednika planinskega društva, navdušenega planinca, družbenopolitičnega aktivista, celo kot igralca na odrih. Le pel ni. Pravi, da nima posluha.

Kot naš nekdanji kolega v uredništvu Slovenskega vestnika se je Lubo Urbajs zelo prizadeval, da je slovensko planinstvo dobilo tisto mesto, ki mu gre. Neprecenljive so njegove zasluge za povojno ponovno ustanovitev Slovenskega planinskega društva Celovec in seveda za zgraditev edine slovenske planinske kočice na Bleščeči. Še vedno sodeluje pri vseh planinskih akcijah, izletih, razstavah planinskih slik, pri oskrbi svoje priljubljene kočice. Lubo je veliko pisal tudi o ledinskih imenih naših planin, vodil izlete po Jugoslaviji in Italiji, najljubše pa so mu seveda domače gore in planine, katerih je najboljše poznavalec.

Lubo, iz uredništva ti želimo še mnogo zdravja, volje in moči, in da bi nam namenil še številne prispevke o planinah in gorah!

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE »BREZ MEJA« 2006

»Soglasje Slovenije da, a več prireditev in enakopravnost pri organizaciji«

Pogovor Slovenskega vestnika s predsednikom Olimpijskega komiteja Slovenije-Združenja športnih zvez (OKS-ZSZ) mag. Janezom Kocijančičem.

Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez (OKS-ZSZ) je pred nedavnim na seji izvršnega odbora obravnaval tudi aktualno stanje kandidature treh dežel za Zimske olimpijske igre »brez meja« leta 2006 na tromeji Avstrija-Italija-Slovenija. O najboljših perečih vprašanih se je Slovenski vestnik pogovarjal s predsednikom OKS-ZSZ mag. Janezom Kocijančičem.

Je Izvršni odbor na današnji seji sprejel konkretne sklepe v zvezi s kandidaturo treh dežel?

Olimpijski komite Slovenije je v skladu s svojimi pristojnostmi v izvršnem odboru izrazil vsestransko načelno podporo konceptu organizacije Zimskih olimpijskih iger »brez meja«. Obravnavali smo tudi nekaj

konkretnih materialov, vendar te še niso strnjene v dovolj kvaliteten projekt, da bi o tem izrazili končno soglasje. Vendar je moja predpostavka, da soglasje no bo sporno, bomo pa se v okviru organizacije trudili, da bi dobili več športnih prireditev in da bi bil delež Slovenije v skupni organizaciji iger kar se da enakopraven.

Kdo je zdaj na potezi – Celovec kot nositelj kandidature, ali tudi ostala dva partnerja kandidature treh dežel Slovenija in Furlanija-Juljska krajina?

Mislím, da smo na potezi kar vsi. Kar se tiče slovenskega deleža, so na potezi slovenski partnerji. Konkretno bo treba razčistiti, kateri kraj bo v imenu Slovenije soorganizator oz. kandidat v skladu s pravili Mednarodnega olimpijskega komiteja. Doslej je v teh pogovorih sodelovala Kranjska Gora, ki pa sama tega gotovo ne zmore, ker je premajhna in ker na njenem teritoriju ne morejo biti vse predvidene tekme. Po-

memben delež mora storiti tudi slovenska vlada in vsi tisti, ki morajo prevzeti naše garancije in prispevati, da se uresniči tako zahteven projekt.

Obstaja za reševanje vseh teh odprtih vprašanj nek časovni rok, do katerega je treba sprejeti dokončne odločitve?

Kar se nas tiče, so stvari časovno gledano že v zelo kritičnem stanju. Čas teče, roki so pred nami in mi moramo pravzaprav dati dve soglasiji, ki so v skladu s pravili Mednarodnega olimpijskega komiteja – najprej soglasje za dosje o kandidaturi in kasneje soglasje k materialu. Zato smo na seji izvršnega odbora sprejeli celo vrsto sklepov, da ta postopek pospešimo. Z naše strani pa skušamo biti kar se da konstruktivni in smo prispevali vrsto strokovnjakov, ki bodo pri pripravi materialov pomagali in sodelovali.

Kako kot predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije-Združenja športnih zvez na splošno ocenjujete možnosti za uspeh kandidature treh dežel, torej da se bo Mednarodni olimpijski komite 20. junija 1999 izrekel prav za to kandidaturo?

To je zelo zahtevno vprašanje. Upal sem, da mi ga ne boste postavili, ker običajno na taka vprašanja odgovorim zelo pošteno. Mislím, da je kandidatura sijajna in bi osebno želel, da bi uspela. Menim pa, da bodo precejšnji problemi, prvič zaradi tega, ker Italija nastopa s samostojno kandidaturo Piemonta oz. Turina in drugič zaradi tega, ker imamo zelo, zelo močne protikandidate.

Hvala za pogovor!

Prvi poraz SAK v gosteh

Nogometaši Slovenskega atletskega kluba (SAK) so v 18. krogu prvenstva v avstrijski regionalni ligi-sredina doživeli svoj prvi poraz v gosteh. Izgubili so proti vodečemu na lestvici, ekipi Voitsberga z 1 : 2 (1 : 1). SAK je z golom mladega Lessniga v 17. minuti izenačil vodstvo domačinov iz 10. minute, odločilni zadetek pa se je Voitsbergu posrečil v 71. minuti. SAK je bil nevaren predvsem iz protinapadov, žal pa napadalci tokrat niso imeli tudi potrebne sreče. S porazom je SAK zdrsnil na osmo mesto na 14-mestni lestvici, v vodstvu je še naprej Voitsberg šest točk pred združeno ekipo celovške Avstrije in beljaškega VSV (5 : 1 proti Zeltwegu). Enajsternica Piberka je presenetljivo izgubila proti Rohrbachu – zadnjemu na lestvici.

I. L.

ŠPORTNI NAVDUŠENEC

Marko Wieser, Avovnik, praznuje

Tudi samorastniku Marku Wieserju v Strugarjah pri Slovenjem Plajberku leta tečejo hitreje kot bi si želel. Sicer je mož še pokončen, trden, a kljub temu ne več mlad. Še slabše bi verjetno bilo, če ne bi vse življenje živel zdravo na na svoji gorski kmetiji, gozdaril, se ukvarjal z živino in drobnico, v prostem času pa živel za slovenski šport, pravzaprav za nogomet. Priženil se je ta Marko na Avovnikovo domačijo, otroška in mladostna leta je preživel doma pri Šašlunu. Dvainštiridesetega je moral v pregnanstvo, a Marko se ni dal. Iz taborišča na Hesselbergu jim je ušel in jo primahal domov. Nazadnje je sodeloval tudi v narodnem uporu proti fašizmu. Kot mladenič je bil poslan v gozdarsko šolo v Postojno, jo zaključil in od tedaj velja za pravega strokovnjaka. Gozd je njegov drugi dom. Žena Ani mu je rodila štiri krepke mladeniče, poštenjake. Delovni so ti fantje, kot sta njuna starša.

Gostoljubni so pri Avovnikovih. Kolikokrat smo se pri njih dosita najedli odličnih klobas in napili domačega mošta. Nikoli jim ni bilo preveč, če se nas je povabilo tudi po dvajset. Kako je pri njih lepo zadonela ljudska in partizanska pesem, pa tudi tista brigadirska, poveljska, ko je bil s koroško slovensko mladino

na izgradnji proge Šamač-Sarajevo.

In potem Slovenski atletski klub. Le kje se je nalezel te ljubezni do nogometa, saj okrog njegove domačije še za en strel ni ravnine. Najbrž na šolanju v Postojni. A njegova ljubezen do slovenskega nogometa je neusahljiva, ne le da vandra za in z igralci po

Slavljenec Marko z vnučko Nadjo

Foto: SV

tekma sem in tja, prinese jim tudi prigrizek, košaro svojih klobas, spodbuja jih, jim vliva poguma.

Trden je Marko Wieser tudi na narodnostnem področju. Je tudi kritičen do dogajanja, a načelno je za pametno sožitje brez klečeplazenja in podrejanja. Ponos je v njem. Volitve narodnega predstavnika po katastru je zanj slovenski samomor.

Dragi Marko, zagotovo se Te bodo ob Tvojem jubileju spomnili tudi slovenski športniki, zagotovo tudi narodni predstavniki, prijatelji v uredništvu SV Ti stiskamo roko in Ti kličemo še na mnoga zdrava, trdna in uporna leta!

J. R.

Šahistom SŠK »Obir« je uspelo

Šahisti SŠD »Obir« I so uspešno zaključili boj za obstanek v 1. razredu. Na skupnem zaključnem krogu v Nußdofu na Vzhodnem Tirolskem so premagali ekipo iz Grabštanja kar z 8 : 0. Razlog za maksimalno zmago je bil v tem, da je nasprotnik nastopil samo s štirimi igralci. Ker mora po tekmovalnih pravilih Koroške šahovske zveze biti prisotnih »več kot polovica igralcev«, torej pet, se dvoboj sploh ni igral, tako da je polnoštevilno navzočim Kapelčanom pripadla zmaga v višini 8 : 0. SŠK »Obir« je prvenstveno sezono zaključil z naslovom viceprvaka, cilj prve ekipe SŠK »Obir« za prihodnjo sezono pa je – tako

seksijski vodja ravnatelj Johann Stossier v pogovoru z našim listom – podvig v podligo.

Drugo moštvo SŠK »Obir« pa je prvenstveno sezono v 4. razredu C zaključilo s porazom. Izgubili so dvoboj s celovskim ASK z 1 : 3 (edino zmago je slavil Ewald Soukup) in na zaključni lestvici osvojili mesto v sredini.

Tudi mladinska ekipa SŠZ/Posojilnica Bilčovs III, ki igra v istem razredu, je prvenstvo zaključila s porazom. Ekipa Pošte iz Celovca je bila močnejša in zmagala s 3,5 : 0,5. Edini remi za ekipo, ki je prvenstvo končala za zadnjem mestu, je dosegel Roman Weber.

I. L.

ŠAHOVSKI OREH

SILVO KOVAČ

Rešitev št. 13

Zmagoviti ples belih figur se prične s šahom dame in vdorom belih trdnjav na sedmo in osmo vrsto 1.Dc4+! / do zmage vodi tudi nadaljevanje 1.Te7+! Le7: 2.fe7 Ke7: 3.Dg7+ Ke6 4.Df7+ Ke5 5.Te2+ Kd4 6.Dc4 mat /

d5 2.Dc7+ Kg8 3.Dg7+! za učinkovit razplet beli žrtvuje damo! 3 ... Lg7: 4.f7+ Kh8 5.Te8+ v igro prihajata trdnjavi in črni kralj je brez obrambe. 5 ... Lf8 6.Tf8+ Kg7 7.Tg8+ Kh8 8.F8D+ Kh5 9.Df3+ in črni se pred matom vda!

Predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije Janez Kocijančič (srednji) v družbi s predsednikom Mednarodnega olimpijskega komiteja Antoniom Samaranchom (levo) in najstarejšim olimpijcem na svetu, Mariborčanom Leonom Štukljem

Foto: Arhiv

Slike o planinah vabijo v Šentjanž

Trenutno je v šentjanškem k&k-centru na ogled razstava »Planine v slikah«, ki jo že vrsto let prireja Slovensko planinsko društvo Celovec, osrednje slovensko alpinistično združenje v Avstriji.

Razstava potrjuje, da planinci na gore in v hribe ne hodijo le z nogami in nahrbtniki, ampak z odprtimi očmi, predvsem pa s kamero, ki jo v danem trenutku sprožijo in tako z lečo ujamejo najzanimivejše motive. Od viharikov do narcisnih polj, od rož do kozorogov, od skalovja do slapov sega izbor poslikanih naravnih in drugih lepot. Prve težave sodelovanja pri natečaju »Planine v sliki« se pod vprašanjem »Kaj bom izbral?« začenejo že pri brskanju v bogato založenem zasebnem arhi-

vu posameznega slikajočega planinca. Potem je na vrsti režija, ki si mora beliti glavo, komu naj podeli katero mesto. Kajti številne sodelujoče slike bi si zaslužile prvo nagrado, ki pa jo po logiki natečaja komisija dosodi le eni fotografiji. Letos je to bila slika, s katero je sodeloval Robert Meglič iz Slovenije. Ta je že lani bil prvi. Drugo in tretje mesto si delita brat in sestra Spielerjeva. Med nagrajenci je tudi prvi poveljni in častni predsednik SPD Celovec Lubo Urbajs, ki te dni slavi svojo 75-letnico in mu po tej poti pošiljamo planinske pozdrave.

Po podelitvi nagrad pa je Janez Pretnar, radovljiški alpinist in svetovni popotnik, predaval o lepotah Ekvadorja in Galapaškega otočja. Popeljal nas je v čudoviti svet južnoameriških tropskih držav, kjer so se kljub nasilju in pritisku ohranili prvotni selci, potomci Inkov in drugih indogenih ljudstev.